



Lärarytbildningsnämnden

**Studieplan för utbildning på forskarnivå  
Forskarskolan för lärare i historia, samhällskunskap, geografi och  
religionsvetenskap  
Doctoral studies for teachers in history, civics, geography and religious studies**

Studieplanen är fastställd av Lärarytbildningsnämnden 2012-02-02

**Beslut om inrättande**

Studieplanen är fastställd av Lärarytbildningsnämnden 2012-02-02 efter samråd med fakultetsnämnderna vid Fakulteten för samhälls- och livsvetenskaper och Estetisk filosofisk fakultet.

Studieplanen för Forskarskolan för lärare i historia, samhällskunskap, geografi och religionsvetenskap gäller för doktorander som deltar i forskarskolan och är antagna i forskarytbildningsämnena historia, kulturgeografi, pedagogiskt arbetet eller statsvetenskap. Studieplanen ersätter då de allmänna studieplaner som finns för respektive ämne.

Allmänna bestämmelser för utbildning på forskarnivå finns i Högskolelagen och Högskoleförordningen.

**1. Allmänt**

Vetenskapsrådet har beslutat tilldela Karlstads universitet medel för att driva en forskarskola för yrkesverksamma lärare i historia, samhällskunskap, geografi och religionsvetenskap.

Utbildningen fokuserar på fördjupade ämneskunskaper och ämnesdidaktik och leder fram till en licentiatexamen.

Forskarutbildningen sker inom ramen för den kompetens och profil som etablerats inom Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnernas didaktik vid Karlstads universitet. Forskarskolans syfte är att utveckla empiriskt grundad kunskap om lärares ämnesdidaktiska arbete, stimulera ämnesdidaktisk begreppsutveckling samt lärares skolutvecklingsarbete på ämnesdidaktisk grund. Inom det övergripande syftet väljer forskarskolan att fokusera på två inriktningar: klassrum och bedömning. Dessa båda inriktningar är delvis överlappande. I forskarskolan uppmärksammas bedömning ur ämnesperspektiv. Klassrummet skall uppfattas i vid betydelse, som

Karlstads universitet, 651 88 Karlstad

Universitetsgatan 2. Telefon 054-700 10 00.

Postgiro 78 81 07-1 Org. nr. 202100-3120. [www.kau.se](http://www.kau.se)

undervisningsrummet där lärare och elever samspelar, och även inkludera lärarnas förberedelser inför den konkreta undervisningssituationen.

Samverkan om utbildningen sker med skolväsendet i de kommuner från vilka de studerande rekryteras.

I enlighet med Karlstads universitets policy för jämställdhet skall genusperspektivet beaktas i utbildningen på forskarnivå. Forskarstuderande skall även få insikter om mångvetenskapliga arbetssätt och erfarenheter av möten över traditionella ämnesgränser. Inom forskarskolans ram kan examensämne för licentiatexamen vara historia, statsvetenskap, kulturgeografi eller pedagogiskt arbete. Valet av examensämne beror på de sökandes förkunskaper.

## **2. Utbildningens mål**

### **2.1 Allmänna mål**

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, anges i Examensordningen (Högskoleförordningen, bilaga 2, SFS 2006:1053)

#### ***Kunskap och förståelse***

*För licentiatexamen skall doktoranden*

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

#### ***Färdighet och förmåga***

*För licentiatexamen skall doktoranden*

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forskning och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

#### ***Värderingsförmåga och förhållningssätt***

*För licentiatexamen skall doktoranden*

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

### **Vetenskaplig uppsats/ Vetenskaplig avhandling(doktorsavhandling)**

För *licentiatexamen* skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd (Högskoleförordningen, examensordningen).

## **2.2 Mål inom forskarskolan**

Preciserade mål för Forskarskolan för lärare i historia, samhällskunskap, geografi och religionsvetenskap vid Karlstads universitet utgörs av följande:

För licentiatexamen skall den forskarstuderande

- visa förmåga att genomföra kvalificerad analys över det egna yrkesarbetet samt koppla denna reflektion till forskning om yrket med särskilt fokus på de samhällsorienterade ämnena.
  - visa fördjupade ämneskunskaper i historia, samhällskunskap, geografi eller religionsvetenskap
  - visa förmåga att genomföra en vetenskaplig undersökning inom sitt yrkesområde
  - visa fördjupad insikt i ämnesdidaktisk problemformulering samt vetenskapliga forskningsmetoder
  - visa fördjupade insikter och färdigheter i ämnesdidaktiskt skolutvecklingsarbete
- Den forskarstuderande skall dessutom ha fått en vetenskaplig uppsats om 70 högskolepoäng godkänd.

## **3. Behörighet**

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som högskolan kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (Högskoleförordningen, 7 kap, § 35).

### **3.1 Grundläggande behörighet**

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Grundläggande behörighet har också den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande högskoleutbildning om minst 120 poäng (Högskoleförordningen, 7 kap, 39§). Högskolan får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl (Högskoleförordningen, 7 kap. §39

### **3.2 Särskild behörighet**

**Särskild behörighet** innebär att den sökande skall ha en lärarexamen som innefattar ett självständigt examensarbete. Den sökande skall ha tjänstgjort som lärare i minst fyra år.

- Särskild behörighet att antas till forskarskolan med inriktning mot pedagogiskt arbete har den som godkänts för minst 60 hp (40 p) i samhällsorienterande ämnen eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.
- Särskild behörighet att antas till forskarskolan med inriktning mot historia har den som godkänts för minst 90 hp (60 p) i historia eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.
- Särskild behörighet att antas till forskarskolan med inriktning mot geografi har den som godkänts för minst 90 hp (60 p) i geografi eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.
- Särskild behörighet att antas till forskarskolan med religionsvetenskaplig inriktning har den som godkänts för minst 90 hp (60 p) i religionsvetenskap eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.
- Särskild behörighet att antas till forskarskolan med inriktning mot samhällskunskap har den som godkänts för minst 120 hp (80 p) i samhällskunskap eller som på annat sätt inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Antagning sker beroende på inriktning och kompetens hos den sökande i något av forskarutbildningsämnena: pedagogiskt arbete, historia, kulturgeografi (geografi), eller statsvetenskap (samhällskunskap). Sökande med religionsvetenskaplig inriktning antas i pedagogiskt arbete.

### **3.3 Övergångsbestämmelser**

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till

forskarutbildning skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.” (SFS 1993:100, ändring 2006:1053)

## **4. Antagning**

Ansökan om antagning till utbildning på forskarnivå sker i den ordning som fastställts av universitetsstyrelsen vid Karlstads universitet.

### **4.1 De forskarstuderandes antagning och organisatoriska hemvist m.m.**

Till forskarskolan är knutna forskarutbildningsämnena historia, statsvetenskap, kulturgeografi och pedagogiskt arbete. De forskarstuderande antas vid respektive ämne på forskarnivå men har sin primära organisatoriska hemvist inom forskarskolan. En

forskarstuderande skall anses vara ansluten till forskarskolan om han eller hon har antagits vid ett för forskarskolan särskilt anordnat antagningstillfälle.

För de forskarstuderande som ansluts till forskarskolan ersätter forskarskolans studieplan de enskilda ämnenas studieplaner.

Enligt den studieordning som trädde i kraft 2007-07-01 (Högskoleförordningen, SFS 1993:100, ändring 2006:1053) anges utbildningars omfattning i högskolepoäng, där 1,5 högskolepoäng motsvarar en veckas heltidsstudier (motsvarar 1 poäng).

Den forskarstuderande bedriver sin utbildning i samråd med den av forskarskolans styrgrupp utsedde handledaren och biträdande handledaren.

## **5. Urval**

Urval bland behöriga sökande till utbildningen på forskarnivå görs med hänsyn till den bedömda förmågan att framgångsrikt genomgå sådan utbildning. En jämn fördelning mellan de ämnen som ingår i forskarskolan eftersträvas.

Urvalet baseras på den sökandes tidigare studieresultat med betoning på kvaliteten hos en inför ansökan självständigt författad projektskiss samt kvaliteten på de självständiga skriftliga arbeten av forskningskaraktär som genomförts av den sökande.

Vidare beaktas de sökandes forskningsinriktning, tillgången till handledarkompetens samt den sökandes förmåga till aktivt deltagande i forskarskolans forskningsmiljö.

## **6. Utbildningens innehåll och uppläggning**

Licentiatexamen innebär en utbildning på heltid under två år, motsvarande 120 högskolepoäng.

Utbildningen innehåller dels en kursdel och dels ett självständigt arbete (uppsats). För licentiatexamen omfattar kursdelen 50 högskolepoäng och uppsatsdelen 70 hp. Utbildningen omfattar inte universitetets gemensamma kurser för utbildning på forskarnivå.

### **6.1 Kurser**

I utbildningen ingår följande kurser, som samtliga är obligatoriska:

- Från undersåte till medborgare: Samhällsförändringar i dagens värld mot en modernhistorisk bakgrund, 10 hp
- Ämnesdidaktisk forskning och utvecklingsarbete, 7,5 hp
- Ämnesteoretisk fördjupningskurs alternativt inom historia, samhällskunskap, geografi eller religionsvetenskap, 7,5 hp
- Ämnesdidaktisk kurs alternativt inom historia, samhällskunskap, geografi eller religionsvetenskap, 10 hp
- Vetenskaplig teori och metod, 15 hp

## **6.2 Licentiatuppsats**

Deltagare i forskarskolan skall utarbeta en vetenskaplig uppsats för licentiatexamen. Licentiatuppsats kan antingen vara ett vetenskapligt sammanhängande verk d.v.s. en monografi eller en sammanläggningsavhandling. Uppsatsen skall försvaras vid ett licentiatseminarium. För mer information se gällande policydokument "Regler för licentiatuppsats".

Ämne för licentiatuppsatsen väljs i samråd med handledare och examinator. Ämnet skall ingå i forskarskolans profilområde ämnesdidaktisk lärarforskning.

## **6.3Handledning**

Den som antagits till utbildningen har rätt till handledning enligt gällande antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet.

## **6.4 Individuell studieplan**

Vid studiernas början skall den forskarstuderande i samråd med sina handledare upprätta en individuell studieplan. Studieplanen skall innehålla en tidsmässigt realistisk planering för utbildningen samt för handledning. Planen skall också innehålla en projektbeskrivning samt relevanta forskningsetiska överväganden.

Den individuella studieplanen skall kontinuerligt, minst en gång per år, följas upp med kommentarer och eventuella korrigeringar i skriftlig form.

## **6.5 Examination**

Examen inom forskarskolan kan avläggas inom historia, statsvetenskap, kulturgeografi eller pedagogiskt arbete. Examination av kurser sker enligt gällande kursplaner.

Licentiatuppsats examineras enligt högskoleförordningen (kap. 6, §§ 33-34), samt gällande policydokument vid Karlstads universitet.